

Sygn. akt VIII U 2854/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 sierpnia 2018 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Dorota Stańczyk
Protokolant:	sekr. sądowy Dagmara Nastaj

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 14 sierpnia 2018 roku w L.

sprawy A. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania A. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

z dnia 13 listopada 2017 roku Znak (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i ustala wnioskodawczyni A. M. prawo do emerytury od dnia 1 października 2017 roku.

Sygn. akt VIII U 2854/17

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. decyzją z dnia 13 listopada 2017 roku odmówił A. M. prawa do emerytury przyznawanej na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1383, tekst jedn. ze zm.) oraz ustawy z dnia 26 stycznia 1982 roku Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2017 r., poz. 1189, tekst jedn. ze zm.). W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że wnioskodawczyni zgodnie z art. 88 ust. 1 i ust. 2a Karty Nauczyciela nie udowodniła 30 lat okresów składkowych i nieskładkowych. Organ uwzględnił 27 lat, 2 miesiące i 8 dni takich okresów, nie przyjmując do obliczeń pracy w gospodarstwie rolnym babci od dnia 31 marca 1977 roku do dnia 23 kwietnia 1980 roku oraz w gospodarstwie rolnym rodziców od dnia 24 kwietnia 1980 roku do dnia 1 września 1981 roku (decyzja k. 13 t. II akt emerytalnych ZUS).

A. M. złożyła odwołanie od powyższej decyzji, wnosząc o jej zmianę poprzez przyznanie prawa do emerytury. W uzasadnieniu argumentowała, że na dzień 28 sierpnia 2017 roku legitymowała się ponad 30-letnim ogólnym stażem emerytalnym, nawet przy wyłączeniu okresów pracy w gospodarstwie rolnym. W jej ocenie spełnienie pozostałych przesłanek przyznania emerytury powinno być rozpatrywane na moment rozwiązania stosunku pracy. Niezależnie od tego ubezpieczona podniosła, że Zakład niezasadnie odmówił zaliczenia jej do okresów ubezpieczenia pracy w gospodarstwie rolnym babci oraz rodziców. W tym czasie uczęszczała do szkoły oddalonej o 26 km, a droga w obie

strony zajmowała jej 1 godzinę. Nie stanowiło to przeszkody w codziennej pracy w gospodarstwie przez co najmniej 4-5 godzin (odwołanie k. 2-7 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Organ wskazał, że z uwagi na naukę w szkole oddalonej około 30 km od gospodarstwa praca w nim była świadczona jedynie w razie potrzeby w ramach doraźnej pomocy (odpowiedź na odwołanie k. 8 a.s.).

Sąd Okręgowy w Lublinie ustalił, co następuje:

A. M., urodzona dnia (...), w dniu 18 grudnia 2008 roku złożyła wniosek o emeryturę (wniosek k. 1-3 t. I akt emerytalnych ZUS).

Decyzją z dnia 31 grudnia 2008 roku organ rentowy odmówił wnioskodawczyni przyznania prawa do emerytury z powodu nieudowodnienia 30-letniego okresu składkowego i nieskładkowego oraz braku rozwiązania umowy o pracę (decyzja k. 59 t. I akt emerytalnych ZUS).

Wyrokiem z dnia 15 kwietnia 2009 roku, sygn. akt VIII U 450/09, Sąd Okręgowy w Lublinie oddalił odwołanie wnioskodawczyni od powyższej decyzji (wyrok k. 61 t. I akt emerytalnych ZUS).

A. M. w dniu 30 października 2017 roku złożyła ponownie wniosek o emeryturę (wniosek k. 1-4 t. II akt emerytalnych ZUS).

Do wniosku dołączyła oświadczenie w sprawie braku dokumentów oraz pisemne zeznania świadków na okoliczność pracy w gospodarstwie rolnym babci oraz rodziców po ukończeniu wieku 16 lat od dnia 31 marca 1977 roku do dnia 1 września 1981 roku, położonym w miejscowości T., w gminie S. (oświadczenie k. 7-8, zeznania k. 9-10 t. II akt emerytalnych ZUS).

W oparciu o posiadaną dokumentację organ rentowy w dniu 13 listopada 2017 roku wydał zaskarżoną decyzję, odmawiając wnioskodawczyni prawa do emerytury z powodu nieudowodnienia 30-letniego okresu zatrudnienia (decyzja k. 13 t. II akt emerytalnych ZUS).

A. M. w momencie osiągnięcia wieku 16 lat, tj. z dniem (...) roku zamieszkiwała w domu rodzinnym wraz z babcią K. M. oraz rodzicami. W tym czasie uczęszczała do Liceum (...) w Ż., położonego w odległości 25 km od miejsca zamieszkania. W dniu 30 maja 1981 roku wnioskodawczyni uzyskała świadectwo dojrzałości (zeznania wnioskodawczyni k. 18v, 28 a.s.; świadectwo k. 13-15, zaświadczenie o zameldowaniu k. 27 t. I akt emerytalnych ZUS).

Właścicielem gospodarstwa rolnego położonego w T. od 1977 roku była babcia wnioskodawczyni – K. M.. Z dniem 24 kwietnia 1980 roku przekazała swojemu synowi, ojcu wnioskodawczyni W. K., własność gospodarstwa (umowa k. 11, zaświadczenie k. 25 t. I akt emerytalnych ZUS).

W trakcie pobierania nauki w liceum wnioskodawczyni dojeżdżała do Ż. autobusem, który odjeżdżał o godzinie 7:13. Zajęcia rozpoczynały się o godzinie 8:00. Po ich zakończeniu około godziny 12:30 wracała autobusem do domu na godzinę 13:20. Po powrocie jadła obiad, następnie pracowała w gospodarstwie rolnym. Gospodarstwo to miało powierzchnię 3,80 ha, w tym 1,50 ha łąki. Uprawiane w nim były ziemniaki i zboże oraz hodowane 4 krowy, cielaki, świnię oraz kaczki i kury. W okresie wiosennym wnioskodawczyni pracowała przy rozrucaniu obornika, sadzeniu ziemniaków oraz zasiewach zboża. Przed wyjazdem do szkoły wnioskodawczyni wyprowadzała krowy na łąkę. Po powrocie kosiła zielonkę, mieszała z ziemniakami i podawała świniom. Przewoziła również krowy. Ponadto zajmowała się suszeniem trawy na siano dla krów i zwożeniem go do stodoły. Codziennie doiła też krowy. W lecie wnioskodawczyni pracowała przy żniwach. Przewracała zboże do wysuszenia oraz wiązała je w snopki. Następnie wraz z ojcem zwoziła je do domu. Pracowała także przy młóceniu zboża. Przygotowywała paszę dla drobiu oraz zajmowała się karmieniem i wyprowadzaniem krów. Jesienią wnioskodawczyni pracowała przy wykopkach ziemniaków oraz przy zbiorach siana na łące. Zimą zajmowała się głównie obrządkiem inwentarza żywego. Sprzątała wówczas obornik i karmiła zwierzęta. W okresie ferii oraz wakacji ubezpieczona pracowała w gospodarstwie przez cały dzień. W pozostałe

dni przez co najmniej 4 godziny dziennie. Wszystkie prace wykonywała wraz z ojcem. Jej matka zajmowała się opieką nad 4 młodszymi braćmi, którzy ze względu na wiek nie pomagali w pracach (zeznania wnioskodawczynie k. 18v-19v, 28 a.s.; zeznania G. S. k. 26v-27 a.s.; zeznania B. G. k. 27-27v a.s.).

Po ukończeniu liceum w 1981 roku wnioskodawczynie nadal pracowała w gospodarstwie. Z dniem 1 października 1981 roku podjęła studia na (...) (...) (zeznania wnioskodawczynie k. 28 a.s.).

A. M. w okresie od dnia 1 września 1983 roku była zatrudniona w Zespole(...) w Ł.. Stosunek pracy został rozwiązany w dniu 29 sierpnia 2017 roku na jej wniosek (świadcstwo pracy k. 6-8 akt o nauczycielskie świadczenie kompensacyjne).

Stan faktyczny w niniejszej sprawie został ustalony w oparciu o wskazane dowody z dokumentów, zeznania świadków oraz zeznania wnioskodawczynie.

Sąd dał wiarę zeznaniom świadków G. S. oraz B. G. na okoliczność pracy wnioskodawczynie w gospodarstwie rolnym babci oraz rodziców. Świadkowie zamieszkiwali w bezpośrednim sąsiedztwie wnioskodawczynie. Wskazywali na zakres czynności oraz specyfikę pracy na gospodarstwie, która polegała na wykonywaniu potrzebnych czynności przez cały dzień. Zeznali, że wnioskodawczynie przed wyjazdem do szkoły pomagała przy zwierzętach, a po powrocie wykonywała wszelkie niezbędne prace. Świadkowie pamiętali również godziny powrotu wnioskodawczynie ze szkoły oraz wyraźnie zaznaczyli, że praca w gospodarstwie wykonywana była przez nią wykonywana co najmniej 4 godziny dziennie.

Zeznania wnioskodawczynie A. M. również zostały uznane za wiarygodne. Są one spójne z zeznaniami świadków.

Dowody z dokumentów także zostały obdarzone przez Sąd wiarą. Ich forma i treść nie budziła wątpliwości, a ponadto nie były kwestionowane przez strony.

Sąd Okręgowy w Lublinie rozważył, co następuje:

Odwołanie jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie.

Jak stanowi art. 47 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1383, tekst jedn. ze zm.) zasady przechodzenia na emeryturę, bez względu na wiek, nauczycieli urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku, a przed dniem 1 stycznia 1969 roku, określają odrębne przepisy.

Zasady wskazane w cytowanym przepisie zawarte są w art. 88 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 roku Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2017 r., poz. 1189, tekst jedn. ze zm.). W myśl art. 88 ust. 1 tej ustawy nauczyciele mający trzydziestoletni okres zatrudnienia, w tym 20 lat wykonywania pracy w szczególnym charakterze, zaś nauczyciele szkół, placówek, zakładów specjalnych oraz zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich - dwudziestopięcioletni okres zatrudnienia, w tym 20 lat wykonywania pracy w szczególnym charakterze w szkolnictwie specjalnym, mogą – po rozwiązaniu na swój wniosek stosunku pracy – przejść na emeryturę.

Dodatkowo zgodnie z art. 88 ust. 2a Karty Nauczyciela nauczyciele urodzeni po dniu 31 grudnia 1948 roku, a przed dniem 1 stycznia 1969 roku zachowują prawo do przejścia na emeryturę bez względu na wiek, jeżeli:

- 1) spełnili warunki do uzyskania emerytury, określone w ust. 1, w ciągu dziesięciu lat od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, z wyjątkiem warunku rozwiązania stosunku pracy, oraz
- 2) nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, na dochody budżetu państwa.

Ustawa o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych weszła w życie z dniem 1 stycznia 1999 roku. Tym samym, aby wnioskodawczynie spełniła wszystkie przesłanki nabycia prawa do emerytury, powinna na dzień 31 grudnia 2008 roku udowodnić 30-letni okres zatrudnienia, w tym 20 lat wykonywania pracy nauczyciela, a ponadto

nie być członkiem otwartego funduszu emerytalnego, bądź przekazać środki w nim zgromadzone na dochody budżetu państwa oraz rozwiązać stosunek pracy.

W rozpatrywanym stanie faktycznym A. M. spełniła wszystkie przesłanki przyznania prawa do emerytury. W ocenie organu nie legitymuje się jednak 30-letnim okresem zatrudnienia, udowadniając 27 lat, 2 miesiące i 8 dni. Do tego okresu wnioskodawczyni domagała się uwzględnienia pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu wieku 16 lat. Zgodnie z treścią art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości uwzględnia się również (traktując je, z zastrzeżeniem art. 56, jak okresy składkowe) przypadające przed dniem 1 stycznia 1983 roku okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia, jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art. 5-7 ustawy, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu.

W toku postępowania Sąd ustalił, że wnioskodawczyni od ukończenia wieku 16 lat w dniu (...)roku do podjęcia studiów z dniem 1 października 1981 roku stale i w wymiarze co najmniej połowy podstawowego wymiaru czasu pracy pracowała w gospodarstwie rolnym swojej babci, a następnie rodziców. W tym czasie wnioskodawczyni była na stałe zameldowana w gospodarstwie. Wbrew stanowisku organu rentowego pobieranie nauki w liceum oddalonym o 25 km nie stanowiło przeszkody do takiej pracy. Pomiędzy obiema miejscowościami funkcjonowało dogodne połączenie autobusowe, a droga w jedną stronę zajmowała około 30 minut. Wnioskodawczyni powracała do domu około godziny 13:20, co umożliwiało jej wykonywanie pracy przez kolejne 4 godziny, a często nawet dłużej. Dodatkowo część czynności związanych z obrządkiem zwierząt wykonywała przed wyjazdem do szkoły. Należy przy tym pamiętać, że charakter pracy w gospodarstwie rolnym nie polega na wykonywaniu obowiązków w ściśle określonych godzinach i łączy się z prowadzeniem niezbędnych prac w zależności od potrzeb. Ubezpieczona pracowała wówczas przede wszystkim z ojcem, ponieważ matka zajmowała się młodszym rodzeństwem, niezdolnym jeszcze do pracy w rolnictwie. Jej babcia z uwagi na stan zdrowia także nie pomagała. Istotna jest również okoliczność, że gospodarstwo stanowiło jedyne źródło utrzymania rodziny wnioskodawczyni, gdyż jej rodzice nie pracowali zawodowo. Praca wnioskodawczyni miała zatem decydujący wpływ na funkcjonowanie gospodarstwa.

Z powyższych względów Sąd uwzględnił okres pracy wnioskodawczyni w gospodarstwie rolnym po ukończeniu wieku 16 lat od dnia (...)do dnia(...) roku (4 lata, 6 miesięcy i 1 dzień) w zakresie niezbędnym do uzupełnienia wymaganego stażu 30 lat. Tym samym Sąd ustalił, że spełniła ona wszystkie warunki do przyznania prawa do emerytury na podstawie art. 88 Karty Nauczyciela. Sąd zmienił więc zaskarżoną decyzję i ustalił A. M. prawo do emerytury od dnia 1 października 2017 roku, tj. od pierwszego dnia miesiąca, w którym złożyła wniosek.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy w Lublinie, na podstawie powołanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., orzekł jak w sentencji wyroku.